

om en magtbalance og konservative garantier for det besiddende mindretal til beskyttelse mod det rå flertals tyranni, skatterøveri og andre misbrug. Man taler ganske vist ofte i almindelige vendinger om, at landstinget skal repræsentere kvalitet, overlæg og sagkundskab til værn mod flertalsbeslutninger, der er overilede eller ikke tager tilstrækkeligt hensyn til mindretallets berettigede interesser. Det skinner dog i mange tilfælde tydeligt igennem, at det ikke er ethvert mindretal, der tænkes på, men et bestemt mindretal, nemlig det borgerlig-besiddende, der føler sig truet af stigende krav om social udligning eller endog socialisering. I overensstemmelse hermed har den praktiske tendens været, på den ene eller anden måde, undertiden i camouflerede former, at give denne befolkningsklasse en særrepræsentation eller på anden måde en vetoret overfor folkeflertallets påtrængende vedtagelser.

Det er vel rigtigt, at demokratiets ideer forudsætter, at flertallet til enhver tid tager et rimeligt hensyn også til mindretallets „berettigede“ interesser. I overensstemmelse hermed kan foranstaltninger, der tilsigter at tilskynde det til enhver tid herskende flertal til at betænke dette krav, heller ikke anses for udemokratiske. Derimod er det absolut uforeneligt med den demokratiske idé om lighed for alle i politiske rettigheder, om der gives en bestemt samfundsklasse særegen repræsentation eller på anden måde særlig beskyttelse fremfor andre.

Alligevel ville det være kortsynet alene på grundlag af disse erfaringer at forkaste tokammerordningen som udemokratisk. Det er i hvert fald et spørgsmål, om der ikke kan gives denne en sådan udformning, at førstekammeret fra at være et rudiment, som demokratiske fremskridtspartier kun med resignation har taget med i købet, bliver et organ, der tjener velforståede demokratiske ideer.

Hvorledes man vil stille sig hertil hænger sammen med ens holdning til det direkte, respektive det repræsentative demokratiske ideologi, som jeg har berørt i mit foreløbige memorandum vedrørende folkeafstemning.

Hvis man er en tilhænger af det umiddelbare demokrati og altså tror på, at den øjeblikkelige, spontane folkevilje med instinktiv, usvigelig sikkerhed til enhver tid træffer det rette, og betragter repræsentationen som en blot teknisk uundgåelig nødhjælp, er det følgerigtigt også at være en modstander af den „overrepræsentation“, som et yderligere førstekammer betyder. Det er derfor en principiel inkonsekvens, motiveret af tilfældige, partibestemte opportunitetshensyn, når konservative teoretikere (som f. eks. professor Knud Berlin) undertiden på en gang har været tilhænger af konservativt landsting og af folkeafstemning. Hvis man mistror det blotte flertal i folkerepræsentationen (folketinget), må samme mistillid også rette sig mod det blotte flertal konstateret ved almindelig afstemning. Kun håbet om, at en sådan afstemning gennemgående vil virke konservativt i partipolitisk betydning, kan forklare denne inkonsekvens.

Anderledes derimod, dersom man er tilhænger af det repræsentative demokratiske ideer og altså tror på, at den „virkelige“ eller „sande“ folkevilje, som det gælder om at virkeliggøre, ikke altid er identisk med den øjeblikkelige, stemnings- og propaganda-bestemte opinion, men ofte bedst erkendes og udløses under ledelse af folkets valgte repræsentanter, en førerelite, der i højere grad end den jævne mand besidder overblik, omtanke og sagkundskab. Denne tanke kan føres videre, således at man ved siden af den ordinære folkerepræsentation, der forholdsvis står de aktuelle strømninger nærmest og ligesom i første række repræsenterer det folkelige initiativ, skaber endnu et organ, der i potenseret grad skal besidde de repræsentative egenskaber og virke til fordel for omtanke, besindighed og kontinuitet i statsstyret.